

Koncepce jednorámových exponátů

Jussi Tuori, viceprezident FIP

Jedním z důležitých rysů dnešní filatelie je vytváření nových atraktivních způsobů sbírání a vystavování. Jsme toho svědky v současných třídách, jako je poštovní historie, tematická filatelie a tradiční filatelie, i v nových myšlenkách, jako jsou jednorámové exponáty, otevřená třída a další nové koncepte vystavování, které se v současné době rozvíjejí.

Jednorámové exponáty jsou již ve světě zavedené. Více než šest let se na výstavách FIP vystavují jako experimentální disciplína a získaly si obrovskou popularitu. Nyní však nastal čas, aby tato disciplína konečně získala formální podobu. Výbor FIP to navrhne na kongresu, který se koná v roce 2010.

Vzhledem k tomu, že by se tato koncepce měla používat téměř ve všech třídách s výjimkou třídy filatelistické literatury a třídy filatelie mládeže, nemůže existovat samostatná jednorámová třída. Měly by však být vypracovány konkrétní pokyny, které by sladily tuto koncepci a posuzování ve všech třídách. Rozhodnutí formálně uznat jednorámové exponáty bylo učiněno již během kongresu, který se konal v roce 2008 v Bukurešti. Konkrétní pokyny pak budou stanoveny v Lisabonu, takže jednorámové exponáty se poté budou řídit pokyny příslušných tříd a současně také vlastními zvláštními pokyny pro jednorámové exponáty.

Jednorámové exponáty plní dvojí účel:

- sběratelům nabízejí příležitost předvést exponáty věnované úzce zaměřenému tématu, které jsou právě kvůli limitovanému tématu nebo omezenému množství dostupného materiálu vhodné pro vystavení v jednom rámu,
- novým vystavovatelům na klubové, regionální či dokonce národní úrovni nabízejí snadný způsob, jak začít vystavovat.

Druhému jmenovanému účelu se tento článek ani navrhované pokyny nevěnují. Zásady posuzování na klubové či regionální úrovni spadají do kompetence jednotlivých národních federací. Na národních výstavách by se však exponáty měly pokyny FIP řídit, aby splnily požadavky na kvalifikaci pro mezinárodní výstavy.

Klíčovým faktorem dobrého a úspěšného jednorámového exponátu je téma. Nelze jednoznačně definovat, co je dobré téma. Lze však uvést některé obecné zásady:

- Podrobné zpracování všech důležitých aspektů vybraného tématu lze přiblížit v jednom rámu.
- Výňatek z vícerámového exponátu není přípustný.

Druhá zásada jasně vylučuje například takové exponáty, kdy majitel úspěšného vícerámového exponátu vybere ty nejlepší položky z exponátu nebo třeba první rám a vystaví je jako jednorámový exponát. Nepomůže, pokud prodá zbývající položky a tvrdí, že již nejde o výňatek z vícerámového exponátu. Vyloučeny jsou i exponáty zobrazující pouze jednu hodnotu vyjmutou z větší emise známek. Samostatná hodnota, která se neřadí k žádné emisi a jinak splňuje výše uvedené požadavky, koncepci jednorámového exponátu splňuje.

Pokud se téma pro jednorámový exponát nehodí, budou ubrány body za zpracování. Rovněž může být obtížné prokázat filatelistické znalosti potřebné pro dané téma.

Rozhodnutí bukureštského kongresu již zahrnuje zásadu, že jurymani z příslušných tříd budou posuzovat i jednorámové exponáty. Organizační výbory v tomto dosud neměly úplně jasno. Doporučuje se tedy, aby jednorámové exponáty posuzovaly běžné týmy. Sladění lze potom dosáhnout normálním postupem mezi vedoucími týmy.

Pokyny pro posuzování jednorámových exponátů na výstavách FIP

01) Účel jednorámových exponátů

- a) Povzbudit k vystavování nové vystavovatele; pro tento typ exponátů se však tyto pokyny obecně nehodí. Pokyny pro začátečníky účastníci se národních či klubových výstav by měly vypracovat národní federace.
- b) Poskytnout zkušeným vystavovatelům příležitost předvést soutěžní exponáty věnované velmi úzce zaměřenému tématu, které nelze rozšířit na více rámu.

02) Zásady týkající se jednorámových exponátů

Pro takovou speciální studii by měla být vybírána pouze ta témata, která umožňují podrobné zpracování všech důležitých aspektů tématu v rámci jednoho rámu. Výňatek z existujícího vícerámového exponátu není přípustný.

03) Třída exponátu

Jednorámové exponáty mohou být vytvořeny v rámci libovolné soutěžní třídy FIP s výjimkou třídy filatelické literatury a třídy filatelie mládeže. Jednorámové exponáty budou klasifikovány a posuzovány v příslušné třídě FIP. Posuzování vychází z předpisů platných pro příslušnou třídu a z těchto pokynů.

04) Kritéria hodnocení

Na výstavách FIP se pro jednorámové exponáty používají následující kritéria a body:

Zpracování a vhodné téma	30 bodů
Filatelické znalosti, osobní studium a výzkum	35 bodů
Stav a vzácnost	30 bodů
Prezentace	<u>5 bodů</u>
Celkem	100 bodů

Tematické jednorámové exponáty budou hodnoceny podle bodového systému platného pro tematickou filatelii:

Zpracování	35 bodů
Znalosti, osobní studium a výzkum	30 bodů
Stav a vzácnost	30 bodů
Prezentace	<u>5 bodů</u>
Celkem	100 bodů

Exponáty, které podle těchto pokynů nejsou vhodné jako jednorámové exponáty, přijdou při posuzování o body, především v kategorii „zpracování“.

05) Diplomy

Všichni vystavovatelé obdrží diplom za jednorámový exponát. Na diplomu je třeba uvést počet bodů, které vystavovatel získal. Na diplomu musí být konkrétně uvedeno „Jednorámový exponát“.

06) Kvalifikace na výstavy FIP

Kvalifikace pro účast na výstavách FIP je podmíněna získáním pozlacené medaile na národní výstavě.